

Yttrande över SOU 2018:23 *Konstnär – oavsett villkor?*

Dansnät Sverige vill tacka för möjligheten att yttra sig över betänkandet. Vi välkomnar initiativet till en gedigen utredning av konstnärernas villkor. Betänkandet rymmer en mängd intressanta iakttagelser och förslag, vi har valt att fokusera på det förslag som påverkar danskonstnärernas och de regionala dansarrangörernas möjligheter att verka utanför storstäderna, förslaget till ändring i förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet¹.

Sammanfattning

Dansnät Sverige är ett arrangörsnätverk av institutioner, fria scener, föreningar samt regionala och kommunala kulturförvaltningar. Under de 15 år vi har varit verksamma har vi upplevt en utveckling av regionala infrastrukturer och en ökning av speltillfällen och spelorter. Att dansen lyfts i kultursamverkansmodellen har varit ett tydligt incitament för flera av våra parter att gå med i Dansnät Sverige.

Den nuvarande lydelsen i förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet, tydliggör landstingets ansvar för att länets invånare ska ha god tillgång till bland annat ”professionell teater-, dans- och musikverksamhet”. Lydelsens både stimulerande och tvingande kraft har vässat det regionala arbetet med den professionella dansen och bidragit till att stärka danskonstens strukturer utanför storstäderna. Dansnät Sverige ser därför med oro på frånvaron av konstområden i den föreslagna ändringen i förordning (2010:2012).

Vi anser att den föreslagna ändringen medför risk att resurs- och struktursvaga konstarters utveckling och förutsättningar påverkas negativt i flera av landets regioner och landsting.

Bakgrund

Första gången dansen nämns som eget kulturpolitiskt område är 1996 i regeringens kulturproposition *Kulturpolitik*. Det sena inträdet i kulturpolitiken innebar att konstformen gick miste om egna regionala och nationella strukturer i form av scenhus, riksorganisationer och statistikinsamling. Att danskonsten dessutom till stor del presenteras i musik- och teaterkonstens rum har bidragit till svårigheten att betrakta och förstå danskonsten som ett eget område - friställd teaterns produktionsförhållande men också fri från teaterns dramaturgi och uttrycksform.² Inom olika sektorer skapar detta fortfarande svårigheter för danskonsten att förstås som ett eget område.

---

¹ *Konstnär – oavsett villkor? SOU 2018:23*, sid. 35

² *Översyn av statens nuvarande insatser inom dansområdet*, Konstnärsnämnden/Kulturrådet 2015, sid. 8

9.5.3 Kultursamverkansmodellen

I drygt 20 år har danskonsten utgjort ett kulturpolitiskt område och i 5-7 år, beroende på regionens ingång i samverkansmodellen, har den varit en utpekad konstform i modellen. Det är vår mening att sammantaget är detta en för kort tid för att staten ska släppa styrningen och helt förlita sig på regionernas förmåga och förutsättningar att stärka danskonsten.

I Kulturrådet och Konstnärsnämndens översyn av dansområdet 2015 framgår att även om dansen präglas av en stark konstnärlig utveckling, är konststartens infrastruktur fortfarande svag. ”Danskonstens sena inträde i kulturpolitiken återspeglas i områdets svaga infrastruktur. Statens insatser till dansområdet har ökat under senare år men ligger fortfarande på en låg nivå i relation till flera andra konstområden”.³

Bristen på tillgång till scen- och produktionshus är en stor del av förklaringen till att danskonsten har svårt att få ett mer varaktigt fäste i flera av landets regioner. I jämförelse med teaterkonsten och dess utbyggda institutionsstruktur med län-, region och stadsteatrar ligger dansen fortfarande långt efter. Dansnät Sverige har samma uppfattning som de intressenter som utredningen har varit i kontakt med och som menar att behovet av ett ansvarstagande för daglig träning och repetitionslokaler är stort för att danskonstnärer ska ha möjlighet att vara verksamma runt om i landet⁴. Vi anser att ändringsförslaget riskerar att osynliggöra detta ansvarstagande och därmed försvåra spridningen av aktiva danskonstnärer i landet.

Hela 76% av alla dansproduktioner som produceras i Sverige skapas av den fria sektorn⁵. En stor del av danskonstnärerna står därmed utanför scenkonstens institutionsstruktur. Utredningen påpekar att synpunkter inkommit om att konstnärer som inte tillhör grupper med anställningar på regionala kulturinstitutioner löper risk att falla utanför arbetet med de regionala kulturplanerna⁶. Dansnät Sverige vill uppmärksamma utredningen att danskonstnärer i högsta grad tillhör dessa grupper.

Både bidraggivande myndigheter och vi som arbetar inom dansområdet kan således konstatera att dansens strukturer fortfarande är svaga och på många håll genomförs dansföreställningar och residens på grund av individuella insatser och eldsjälar.

Den nuvarande lydelsen i förordningen har:

- stärkt initiativ och strukturer genom att tydliggöra det regionala arbetet för danskonsten.
- givit danskonstnärerna en ingång till samverkan kring de regionala kulturplanerna.
- givit handläggare och tjänstepersoner argument att kämpa för danskonsten inom kulturförvaltningar och regionteatrar.

³ Översyn av statens nuvarande insatser inom dansområdet, Konstnärsnämnden / Kulturrådet 2015, sid. 6

⁴ Konstnär – oavsett villkor? SOU 2018:23, sid. 161

⁵ Översyn av statens nuvarande insatser inom dansområdet, Konstnärsnämnden / Kulturrådet 2015, sid 40

⁶ Konstnär – oavsett villkor?, sid. 414

Med betänkandets ändringsförslag i förordning (2010:2012) ser Dansnät Sverige med oro att arbetet för danskonstnärer, mellanhänder och arrangörer märkbart försvåras och därmed minskar möjligheterna för danskonstnärer att verka i landets samtliga regioner. Vilket i sin tur minskar möjligheter för invånare utanför storstäderna att lära känna och ta del av en samtida konstform i ständig förändring.

9.5.4 Kulturarrangörer i hela landet

Dansnät Sverige uppskattar att utredningens nämner kulturarrangörernas betydelse för konstnärers möjligheter att möta publik i hela landet. Dansnät Sverige arbetar för att arrangörernas villkor stärks med stöd, resurser och genom att utgöra en plattform för kunskapsutbyte mellan arrangörerna. Vi välkomnar Kulturrådets uppdrag att följa upp och redovisa arrangörsledets arbete och göra en fördjupad analys av de villkor som möter konstnärerna, men vi vill betona vikten av att det behövs ökade resurser för att förbättra villkoren för arrangörerna i hela landet. Ett aktivt och starkt arrangörsled är en förutsättning för konstnärlig utveckling och för danskonstnärernas möte med landets innevånare.

Carina Norée

Verksamhetsledare, Dansnät Sverige